

Інформаційно-аналітична довідка щодо основних тенденцій економічного розвитку регіону

1. Промислове виробництво.

На підконтрольній українській владі території залишилась незначна частка таких галузей як вугільна промисловість, виробництво будівельних матеріалів, харчова та легка промисловість. За даними Держстату України кількість активних промислових підприємств станом на 01.11.2017 року склала 512, з них: добувної – 43, переробної – 393.

Основні підприємства зосереджені у містах Северодонецьк, Рубіжне, Лисичанськ, Кремінна, питома вага яких в загальному обсязі реалізованої промислової продукції області 45,0 %.

Середньооблікова кількість працюючих у промисловому комплексі у лютому 2018 року склала 35,2 тис. осіб, зменшення до попереднього місяця – 0,6 %.

Заробітна плата штатних працівників в середньому за лютий 2018 року склала 6748,5 грн, що на 1,5 % більше від попереднього місяця та на 1,6 % більше від середнього рівня по регіону.

Обсяг реалізованої промислової продукції за січень-лютий 2018 року склав 4,8 млрд грн, що становить 1,2 % від загальнодержавного.

Індекс промислової продукції у січні-лютому 2018 року порівняно з січнем-лютим 2017 року становив 50,0 % (січень-лютий 2017 до січня-лютого 2016 року – 100,0 %).

Значне зменшення індексу промислової продукції відбулося через зниження обсягів виробництва у 2-х основних галузях економіки: **«Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення»** та **«Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів»**.

Базовими підприємствами вищевказаних галузей є ПрАТ «ЛИНІК» та ПАТ «Алчевський металургійний комбінат», до складу якого входить «Алчевський коксохімічний завод».

ПрАТ «ЛИНІК» повністю припинило виробничу діяльність з 2012 року. Продукція підприємства є неконкурентоспроможною через імпорт до України нафтопродуктів із Болгарії, Румунії, Білорусії. Разом з цим, підприємство підготовлено до запуску виробництва поліпропілену (проведено ремонт технічного обладнання, апаратів, трубопроводів, тощо). Запуск виробництва поліпропілену відбудеться після встановлення сталого енергозабезпечення в області.

Внаслідок тимчасового припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення, що унеможливорює отримувати сировину та реалізовувати готову продукцію, з березня 2017 року зупинив виробничу діяльність ПАТ «Алчевський металургійний комбінат».

Питома вага вищевказаних галузей знизилась у 2017 році до 1,1 % (7,9 % – 2016 рік) та 8,8 % (29,2 % – 2016 рік) відповідно.

У лютому 2018 року до облдержадміністрації надійшло повідомлення від Корпорації «ІСД» про втрату фактичного контролю над їх головними активами, які знаходяться на окупованій території Луганської області: «Алчевський металургійний комбінат», «Алчевський коксохімічний завод», «Екоенергія».

Фактично все виробництво **хімічних речовин і хімічної продукції** зосереджено на території, підконтрольній українській владі. Основними підприємствами є: ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання «Азот», ТОВ «Рубіжанський трубний завод», ТОВ «НВО «Склопластик», ТОВ НВП «Зоря».

У січні-лютому 2018 року підприємствами галузі вироблено товарної продукції:

- ТОВ НВП «Зоря» – 164,9 млн грн (156,7 %). У натуральному виразі вироблено тротилу 1328 тонн (126,2 %), грамонітів – 375 тонн (99,0 %), амонітів – 260 тонн (142,9 %), смоли карбамідно-фармальдегідної – 1851 тонна (138,9 %);

- ТОВ «НВО «Севєродонецький Склопластик» – 20,4 млн грн (у 2,2 р. б.);

- ВКФ ТОВ «ТАНА» вироблено товарної продукції на суму 7,0 млн грн (149,0 %);

- ТОВ НВФ «Мікрохім» – 36,7 млн грн (86,6 %).

ПАТ «Рідкісні газы» реалізовано продукції на 0,25 млн грн. За 2 місяці 2018 року підприємством вироблено кисню – 8856 куб. м (у січні-лютому 2017 року – 5160 куб. м), ксенону – 31 куб. м (50,1 % до січня-лютого 2017 року).

ТОВ «Рубіжанський трубний завод» – 1,6 млн грн (197,0 % до аналогічного періоду 2017 року).

За рахунок переробки давальницької сировини на ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання Азот» у січні-лютому 2018 року вироблено товарної продукції у діючих цінах на суму 201,3 млн грн (у січні-лютому 2017 році – 426,5 млн грн). Виготовлено 46,7 тис. тонн селітри аміачної (у січні-лютому 2017 року – 83,6 тис. тонн), аміаку водного – 32 тонни (у січні-лютому 2017 року не вироблявся).

Обсяг реалізованої продукції за січень-лютий 2018 року склав 533,7 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 11,0 %.

Основні підприємства галузі **машинобудування**, що працюють на території підконтрольній українській владі: ТДВ «Попаснянський вагоноремонтний завод», ПрАТ «СНВО «Імпульс», ТОВ НВП «Мікротерм», ТДВ «Севєродонецький завод хімічного нестандартизованого обладнання».

ПрАТ «СНВО «Імпульс» – унікальне високотехнологічне підприємство, яке спеціалізується на виробництві високонадійних засобів і систем автоматизації для особливо складних і відповідальних об'єктів (атомні енергоблоки, управління рухом на залізницях). У січні-лютому 2018 року ПрАТ «СНВО «Імпульс» вироблено товарної продукції на суму 899,4 млн грн (186,2 % до січня-лютого 2017 року), ТОВ НВП «Мікротерм» – на 1,9 млн грн (що у 2,2 р. б. ніж за аналогічний період минулого року).

На ТДВ «Попаснянський вагоноремонтний завод» у січні-лютому поточного року виготовлено 325 нових та відремонтовано 98 піввагонів на суму 355,5 млн грн.

Обсяг реалізованої продукції за січень-лютий 2018 року склав 1223,0 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 25,2 %.

На території підконтрольній українській владі в галузі **текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів** працюють лише ТОВ ВТФ «Шарм» м. Лисичанськ, ФОП Смалій м. Рубіжне, ТОВ «Рубіжанська панчішна мануфактура», ТОВ «Старобільська швейна фабрика» та інші малі підприємства, які мають незначний вплив на обсяги виробництва.

За підсумками роботи у січні-лютому 2018 року до січня-лютого 2017 року темп росту промислової продукції підприємств галузі складає:

- ТОВ ВТФ «Шарм» м. Лисичанськ – 107,4 % (2,9 тис. швейних виробів);
- ФОП Смалій м. Рубіжне – 66,1 % (32,5 тис. пар панчішно-шкарпеткових виробів).

Обсяг реалізованої продукції за січень-лютий 2018 року склав 15,3 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 0,3 %.

Основне підприємство в галузі **виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність**, яке виробляє 95,0 % обсягів товарної продукції – ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат».

Протягом січня-лютого 2018 року вироблено товарної продукції на суму 724,2 млн грн. (149,0 % до січня-лютого 2017 року). У натуральному виразі вироблено картону та паперу – 36,2 тис. тонн (108,4 %), гофротари – 22,5 млн м² (135,5 %).

Обсяг реалізованої продукції за січень-лютий 2018 року склав 724,2 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислового виробництва – 14,9 %.

Добувна промисловість

На території підконтрольній українській владі працюють лише 4 шахти ПАТ «Лисичанськвугілля» та 4 шахти ДП «Первомайськвугілля».

У січні-лютому 2018 року видобуто 100,4 тис. тонн вугілля, що на 52,8 % більше ніж у січні-лютому 2017 року, у тому числі:

- ПАТ «Лисичанськвугілля» – 56,0 тис. тонн (у 2,2 рази більше ніж у січні-лютому 2017 року);
- ДП «Первомайськвугілля» – 44,4 тис. тонн (109,9 % до січня – лютого 2017 року).

Станом на 01.03.2018 на складах вугледобувних підприємств знаходиться 14,2 тис. тонн рядового вугілля, в тому числі:

- ДП «Первомайськвугілля» – 6,6 тис. тонн;
- ПАТ «Лисичанськвугілля» – 7,6 тис. тонн.

У січні-лютому 2018 року вугледобувними підприємствами реалізовано 53,2 тис. тонн вугільної продукції, що становить 91,6 % до січня-лютого 2017 року.

Обсяг реалізованої продукції за січень-лютий 2018 року склав 300,7 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 6,2 %.

Електроенергетичну галузь економіки області представляють:

- енергогенеруючі підприємства – ВП «Луганська ТЕС» ТОВ «ДТЕК Східенерго», ДП «Севєродонецька ТЕЦ», блок-станції підприємств (ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат», ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Зоря», які виробляють електроенергію для власних потреб);

- енергопостачальні підприємства – ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» та Луганська філія ДП «Регіональні електричні мережі».

Свою діяльність підприємства галузі здійснюють у рамках Оптового ринку електроенергії України.

Через знаходження ВП «Луганська ТЕС» ТОВ «ДТЕК Східенерго» в зоні бойових дій пошкоджено значну кількість ліній електромереж (на балансі підприємства 20 повітряних ліній, з них 8 – 110 кВ та 12 – 220 кВ. В робочому стані 12 ліній: 7 ліній – 220 кВ та 5 ліній – 110 кВ. На теперішній час у роботі одна лінія 220 кВ і 5 ліній 110 кВ. На станції 6 енергоблоків, 2 з яких знаходяться в роботі з видачею навантаження 300 МВт/добу.

За 2 місяці 2018 року генеруючими потужностями області вироблено 473,3 млн кВт·год. електроенергії, що складає 70,4 % до січня-лютого 2017 року (676,3 млн кВт·год.).

У січні-лютому 2018 року з ДП «Енергоринок» одержано електроенергії (брутто) 335,7 млн кВт·год, це 108,7 % до січня-лютого 2017 року (308,6 млн кВт·год.).

Сумарний обсяг спожитої електроенергії склав 192,6 млн кВт·год на суму 360,7 млн грн, сплачено 220,3 млн грн, рівень розрахунків – 61,1 %.

Споживачами ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» за січень-лютий 2018 року спожито електроенергії 161,8 млн кВт·год на суму 298,8 млн грн, сплачено 219,4 млн грн, рівень розрахунків – 73,4 % (за січень-лютий 2017 року – 97,8 %), в т.ч:

– промисловість – нараховано 61,3 млн грн, сплачено 72,7 млн грн, рівень розрахунків – 118,9 %;

– підприємства житлово-комунального господарства – нараховано 56,2 млн грн, сплачено 12,9 млн грн, рівень розрахунків – 22,9 %;

– сільгоспспоживачи – нараховано 4,1 млн грн, сплачено 2,2 млн грн, рівень розрахунків 52,1 %;

– підприємства та організації державного бюджету – нараховано 10,8 млн грн, сплачено 4,7 млн грн – 43,7 %;

– підприємства та організації місцевого бюджету – нараховано 20,6 млн грн, сплачено 16,5 млн грн – 80,2 %;

– населення (без урахування пільг) – нараховано 108,3 млн грн, сплачено 79,1 млн грн – 73,1 %;

– інші споживачі – нараховано 37,7 млн грн, сплачено 31,3 млн грн – 83,1 %.

Заборгованість споживачів за спожиту електроенергію перед ТОВ «ЛЕО» станом на 01.03.2018 року – 775,1 млн грн.

Луганською філією ДП «Регіональні електричні мережі» за січень-лютий 2018 року підприємствам вугільної промисловості регіону та іншим споживачам відпущено електроенергії 30,8 млн кВт·год на суму 61,9 млн грн, сплачено 0,9 млн грн, рівень розрахунків – 1,4 %.

Газова промисловість

ПАТ «Луганськгаз» здійснює діяльність з постачання та транспортування природного газу розподільними трубопроводами в межах області.

Компанія забезпечує закупівлю й поставку газу населенню, бюджетним установам, промисловим споживачам, громадським організаціям, експлуатацію розподільних газових мереж області, виконує роботи з газифікації об'єктів і населених пунктів регіону.

Протягом січня-лютого 2018 року видобуто на газоконденсатних родовищах області 32,1 млн м³ природного газу.

В області загалом у січні-лютому 2018 року спожито 191,5 млн м³ природного газу (з урахуванням транспортування по прямим трубам – 24,8 млн м³). Промисловим комплексом області спожито природного газу 52,7 млн м³.

Станом на 01.03.2018, за інформацією ПАТ «Луганськгаз», рівень розрахунків споживачів за спожитий природний газ з початку 2018 року складає 118,0 % (нараховано 596,0 млн грн, сплачено 706,1 млн грн), в тому числі:

- населення розраховалося на 120,0 % (нараховано 580,3 млн грн, сплачено 695,4 млн грн);
- бюджетні установи – 75,0 % (нараховано 12,4 млн грн, сплачено 9,3 млн грн);
- промислові підприємства – 40,1 % (нараховано 3,1 млн грн, сплачено 1,3 млн грн, з урахуванням боргів минулих років).

Станом на 21.03.2018, за інформацією НАК «Нафтогаз України», теплопостачальні підприємства області розраховалися за поставлений природний газ на 5,6 % (спожито 53,8 млн м³, нараховано 366,2 млн грн, сплачено 20,5 млн грн).

Зменшення обсягів виробництва та реалізації промислової продукції відбулося із наступних причин:

- відсутність бюджетного фінансування вугледобувних підприємств;
- низька ціна на вугільну продукцію державних вугледобувних підприємств;
- ізолюваністю регіону від Об'єднаної енергетичної системи України;
- неконкурентоспроможність продукції через непомірно високу ціну на газ, який використовується у якості сировини, та відсутність дієвих

антидемпінгових заходів на ввезення дешевих замінників, понад 80 % яких ввозиться до України з території Російської Федерації;

– виникнення енергетичних та логістичних проблем, втрату ринків збуту, розрив коопераційних зв'язків з відповідними контрагентами.

Зменшення індексу промислового виробництва відбулося через повну зупинку ПрАТ «Сєвєродонецьке об'єднання «Азот», ПрАТ «ЛИНІК» та ПАТ «Алчевський металургійний комбінат».

ПАТ «Алчевський металургійний комбінат» знаходиться на тимчасово окупованій території, але перереєстровано на підконтрольній українській владі території. Внаслідок тимчасового припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення та, як наслідок, неможливості отримати сировину і реалізувати готову продукцію, підприємство призупинило виробничу діяльність.

Корпорація «ІСД» офіційно повідомили про втрату фактичного контролю над їх головними активами, які знаходяться на окупованій території Луганської області: «Алчевський металургійний комбінат», «Алчевський коксохімічний завод», «Екоенергія». Ці підприємства з березня 2017 потрапили під так зване «зовнішнє управління» «ЛНР».

ПрАТ «ЛИНІК» повністю припинило виробничу діяльність з березня 2012 року, продукція підприємства є неконкурентоспроможною через імпорту нафтопродуктів з Болгарії, Румунії, Білорусі. На цей час ПрАТ «ЛИНІК» підготовлено до запуску виробництва поліпропілену (проведено ремонт технічного обладнання, апаратів, трубопроводів, тощо), для чого потрібне стабільне енергопостачання.

ПрАТ «Сєвєродонецьке об'єднання «Азот», одне з основних підприємств хімічної галузі області, працює не ритмічно та надає послуги тільки з переробки давальницької сировини.

У 2018 році продовжено роботу щодо сприяння сталому розвитку промислового комплексу регіону.

Для встановлення надійного електропостачання та відновлення сталої роботи вищезазначених провідних підприємств регіону продовжено координацію робіт щодо будівництва підстанції ПС 500 кВ «Кремінська» із заходами ПЛ 500 кВ «Донбаська-Донська» та ПЛ 220 кВ «Кремінська-Ювілейна»:

08.02.2018 проведено нараду з обговорення питань та координації дій генерального підрядника (ТОВ «КЕБК») з органами місцевої влади при будівництві підстанції, підготовлено та направлено листи до Державного агентства лісових ресурсів України та Луганського обласного управління лісового та мисливського господарства.

З метою покращання виробничо-господарської діяльності промислових підприємств регіону:

- проведено нараду під головуванням заступника голови облдержадміністрації з питання налагодження сталого електрозабезпечення ПП «Хімпостачальник» для стабільної роботи підприємства;

- підготовлено та направлено лист від 09.02.2018 № 6/8-827 до першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України Кубіва С.І. «Про захист вітчизняних виробників» (ТОВ «Зоря»);

- підготовлено та направлено лист від 29.01.2018 № 6/10-563 до Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України Моїсеєву Ю.О. щодо зняття арешту з рахунків ВП «Шахта імені Д.Ф. Мельникова» ПАТ «Лисичанськвугілля».

Виробництво **харчових продуктів** у Луганській області представлено 38 підприємствами великого та середнього бізнесу та 83 малими підприємствами.

Для забезпечення потреб населення області виробляються майже всі види продовольства, окрім цукру, спирту, лікєро-горілочаних виробів, консервів, риби та продуктів дитячого харчування.

Для підприємств харчової промисловості характерне неповне завантаження виробничих потужностей: від 30 до 50 відсотків (молочна промисловість біля 30 %, хлібопекарська – 50 %, виробництво олії – 35 %).

З метою підвищення конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках підприємствами впроваджено систему управління безпекою продуктів харчування (НАССР) та системи управління якості підтверджено вимогам міжнародного стандарту (ISSO серії 9000 та 22000). Систему управління безпекою продуктів харчування (НАССР) на території регіону впровадили 4 підприємства харчової та переробної промисловості, а саме: в олійно-жировій галузі – 3 та інші – 1.

Станом на 01.04.2018 року в стадії впровадження та застосування принципів НАССР перебувають 9 підприємств харчової та переробної промисловості області, зокрема: в молочній галузі – 3 підприємства, в пивоварній галузі – 2, в олійно-жировій – 2, в рибній – 1, в м'ясопереробній – 1.

Молокопереробна галузь представлена чотирма підприємствами: ПрАТ «Біловодський МРЗ», ПП «Продгрупсервіс», ПАТ «Старобільський молокозавод», ТОВ «Марківський сироробний завод», виробнича потужність яких становить 135 тис. тонн на рік. Асортимент виробленої продукції – понад 90 найменувань.

За даними, оприлюдненими Державною службою статистики України, за січень-лютий 2018 року вироблено: масла вершкового жирністю не більше 85 % – 56 тонн, що становить 83,6 % до аналогічного періоду 2017 року, молока та вершків незгущених й без додання цукру чи інших підсолоджувальних речовин жирністю більше 1 %, але не більше 6 %, у первинних пакуваннях об'ємом нетто не більше 2 л – 664 тонни або 91,0 % до 2017 року, молока і вершків коагульованих, йогурту, кефіру, сметани та інших ферментованих продуктів – 69 тонн (100,0 %).

Зниження виробництва молочних продуктів відбулося за рахунок зниження погोलів'я ВРХ та недостатнє зростання попиту на існуючих ринках, у зв'язку зі зниженням купівельної спроможності населення. На підприємствах морально застаріле та фізично зношене обладнання, що не дозволяє використовувати виробничі потужності в повному обсязі.

Олійно-жирова галузь області представлена 5 великими підприємствами (ТОВ «Сватівська олія», ТОВ «Агро Кепітал Груп ЛТД», філія ТОВ «Слобожанський завод продтоварів», ТОВ «Старобільський завод продовольчих товарів», ТОВ «Троїцький маслопресовий завод») та понад 20 мініцехами, виробничі потужності яких дозволяють переробляти 390 тис. тонн сировини. За січень-лютий 2018 року провідними підприємствами вироблено 17,9 тис. тонн олії соняшnikової нерафінованої та її фракцій (крім хімічно модифікованих), що становить 105,7 % до аналогічного періоду 2017 року. Збільшення відбулося за рахунок виведення з виробничих процесів морально застарілого та фізично зношеного обладнання, впровадження новітніх технологій та систем автоматизації.

Провідними підприємствами борошномельно-круп'яної промисловості ТОВ «Айдарський пекар» та ТОВ «Айдар Милам» за січень-лютий 2018 року внаслідок зниження купівельної спроможності населення та, відповідно, зменшення попиту, вироблено 4756 тонн борошна, що на 10,3 % менше ніж у січні-лютому 2017 року.

Хлібопекарська галузь представлена 50 підприємствами з річною потужністю 65,8 тис. тонн. Асортимент продукції, що випускається, налічує більше 300 найменувань хлібобулочних та кондитерських виробів. За січень-лютий 2018 року вироблено 1228 тонн хліба та хлібобулочних виробів (74,7 % до аналогічного періоду минулого року).

Зниження виробництва хліба та хлібобулочних виробів відбулося за рахунок збільшення ціни на хліб та зниження купівельної спроможності населення.

Слід зазначити, що значна частина (59,0 %) хлібобулочних виробів випікається малими підприємствами, які працюють на єдиному податку та не звітують до органів державної статистики за кількість продукції, що виробляється. В сільській місцевості значна частина населення випікає хліб в домашніх умовах (до 10,0 %). Понад 31 % до потреби хліба ввозиться з Донецької та Харківської областей (ПП «Кулінічі», ПП «Чайка», Покровський хлібозавод).

Для утримання стабільної цінової ситуації та насичення ринку основними продовольчими товарами в містах та районних центрах області регулярно проводяться ярмаркові заходи, на яких реалізується продукція сільгоспвиробників та переробних підприємств області. Торгівля ведеться за доступними цінами, нижчими ринкових, що сприяє задоволенню споживчого попиту на основні продукти харчування. За січень-лютий 2018 року було проведено 136 ярмаркових заходів, на яких реалізовано 567 тонн продукції на суму 10,7 млн грн.

Оптову закупівлю зернових та технічних культур на території області здійснюють ТОВ СП «Нібулон», ТОВ «Кернел Трейд», Компанії «Каргілл», «Серна», ПАТ «Аграрний фонд» та ПрАТ «Агротон».

В області існує 18 елеваторів, загальна потужність яких перевищує 741 тис. тонн, з них – 15 діючих потужністю 660 тис. тонн. Проте загальна потреба в зберіганні зерна забезпечується лише на 55 %.

Станом на 01.04.2018 року завантаженість елеваторів складає 68,3 %.

На території області існує три перевалочних пункти:

- пункт «Левада» (м. Северодонецьк), потужність перевантаження становить 0,9 тис. тонн на добу;
- перевантажувальний комплекс компанії «Нібулон» (м. Сватове) з приймання та відвантаження зернових та олійних культур на залізничний та автомобільний транспорт. Потужність відвантаження на залізничний транспорт понад 4 тис. тонн на добу;
- пункт ТОВ «Красноріченське» (Кремінський район), потужність перевантаження становить 0,3 тис. тонн на добу.

Не зважаючи на жорстку конкуренцію на споживчому ринку, високі вимоги щодо якості та безпечності продукції, підприємства харчової промисловості області мають перспективи щодо розширення та освоєння нових ринків збуту. Пріоритетними напрямками подальшого розвитку галузі є впровадження новітніх технологій, технічне переоснащення підприємств, поліпшення якості та розширення асортименту продукції.

2. Інвестиційна діяльність.

За даними, оприлюдненими Державною статистикою України, обсяги освоєних **капітальних інвестицій** за січень-грудень 2017 року підприємствами та організаціями за рахунок усіх джерел фінансування склали 3044,6 млн грн, або 0,7 % від загального обсягу по Україні (січень-грудень 2016 року – 0,9 %). У порівнянні з січнем-груднем 2016 року збільшення склало 2,2 %.

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 54,8 % загального обсягу. За рахунок державного та місцевих бюджетів освоєно 40,8 % капітальних інвестицій.

Найвагомішу частку капітальних інвестицій (99,3 % загального обсягу) освоєно у матеріальні активи, з яких у будівлі та споруди – 31,7 % усіх інвестицій, у машини, обладнання та інвентар і транспортні засоби – 56,6 %, у нематеріальні активи вкладено 0,7 % загального обсягу капітальних інвестицій.

Найбільшу частку капітальних інвестицій (1308,6 млн грн, або 34,1 %) освоєно підприємствами сільського, лісового та рибного господарства. Підприємства промисловості витратили 452,4 млн грн. (14,9 %).

У зв'язку з наявністю на території області збройного конфлікту значно скоротилася інвестиційна активність іноземних інвесторів по усіх галузях промисловості та інших сферах економічної діяльності. Це стосується іноземних інвесторів як з країн ЄС, так і з країн СНД. Через ускладнення технологічного й виробничого процесу, виникнення логістичних проблем більшість підприємств, які займаються залученням іноземних інвестицій, значно або повністю скоротили свою діяльність у цьому напрямку. Як наслідок, розвиток інвестиційної діяльності регіону характеризується значним зменшенням акціонерного капіталу та негативним інвестиційним кліматом.

За даними, оприлюдненими Державною статистикою України, обсяг залучених з початку інвестування **прямих іноземних інвестицій** (акціонерного

капіталу) в економіку Луганської області станом на 31.12.2017 склав 441,5 млн дол. США, що на 1,2 % більше обсягів інвестицій на початок року та становить 1,1 % до загального підсумку по Україні.

У розрахунку на одну особу населення наростаючим підсумком з початку інвестування обсяг склав – 202,8 дол. США, що на 1,8 % більше до початку року (на 01.01.2017 – 199,2 дол. США).

За 2017 рік відмічається вибуття акціонерного капіталу нерезидентів у розмірі 2 млн. дол. США та прибуття у розмірі 0,22 млн. дол. США.

Значною мірою зростання показника обсягу прямих іноземних інвестицій зумовлено курсовою різницею у розмірі 6,87 млн. дол. США унаслідок зміни курсу валюти відносно долара США упродовж звітнього періоду.

За січень-грудень 2017 року, на кінець періоду спостерігалось найбільш суттєве збільшення обсягів прямих іноземних інвестицій у галузях:

— діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування – на 7,25 млн дол. США;

— постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – на 2,07 млн дол. США;

— професійна, наукова та технічна діяльність – на 0,43 млн дол. США;

— транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність – на 0,22 млн дол. США.

Інвестиції надійшли з 35 країн світу. Із країн ЄС внесено 421,9 млн дол. США інвестицій (95,6 % загального обсягу акціонерного капіталу), з інших країн світу – 19,6 млн дол. США (4,4 %).

Основними країнами-інвесторами є Кіпр – 367,4 млн дол. США, Велика Британія – 23,3 млн дол. США, Іспанія – 9,2 млн дол. США, Польща – 5,4 млн дол. США.

За даними Головного управління статистики у Луганській області, на підприємствах промисловості зосереджено 363,5 млн дол. США (82,3 % загального обсягу прямих інвестицій в область), у т.ч. переробної – 307,1 млн дол. США, водопостачання; каналізації, поводження з відходами – 22,1 млн дол. США, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 19,9 млн дол. США.

На розвиток промислового потенціалу області негативно вплинуло, насамперед, проведення антитерористичної операції на території області з початку 2014 року, внаслідок чого більшість промислових підприємств значно або повністю скоротили обсяги виробництва через ускладнення технологічного й виробничого процесу, виникнення логістичних проблем.

На підконтрольній українській владі території промисловий комплекс фактично лишився таких галузей як металургія, виробництво коксу та продуктів нафтопереробки, машинобудування, легка промисловість. Залишилась певна частка підприємств вугільної промисловості, виробництво будівельних матеріалів, харчової та легкої промисловості, а також майже всі провідні підприємства хімічної промисловості, виробництво паперу та поліграфічна діяльність.

Активізація інвестиційної діяльності є однією з основних умов оздоровлення та розвитку регіональної економіки, рушійною силою її інтеграції у світове господарство за рахунок оновлення основних фондів, переведення капіталів з одних сфер в інші, передачі технологій, інновацій та управлінського досвіду.

Основними причинами зниження активності інвестиційної діяльності є:

- відсутність системного підходу до державного та регіонального управління розвитком інвестиційної сфери, зниження фінансових можливостей бюджетів усіх рівнів;
- несприятливий інвестиційний клімат (економічна та фінансова нестабільність, недостатня розвиненість ринків капіталу, слабка розвиненість фондового ринку, відсутність системи гарантій захисту інвестицій);
- недосконала законодавча база, часта зміна, суперечливість, неповнота та неоднозначність трактування чинних законів і нормативно-правових актів, наявність значної кількості відомчих документів;
- відсутність дієвих механізмів державно-приватного партнерства в інвестуванні;
- недостатній рівень державної підтримки інвестиційної діяльності;
- нерозвиненість інвестиційних інструментів та інвестиційного ринку.

Залучення іноземних інвестицій в економіку регіону можливе за умови стабілізації економіки та фінансової системи, активізації євроінтеграційних процесів в Україні, забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону та привабливих умов ведення бізнесу.

Для забезпечення постійної та ефективної горизонтальної взаємодії між заінтересованими органами виконавчої влади в процесі залучення іноземних інвестицій та супроводження інвесторів, а також з метою поширення детальної інформації щодо інвестиційних можливостей і переваг Луганського регіону у березні 2018 року були проведені наступні заходи.

З метою створення умов для досягнення європейських стандартів якості послуг, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади Департамент виступив з ініціативою створення та впровадження системи електронного документообігу на платформі iGov для Луганської області.

2 лютого 2018 року головою Луганської обласної державної адміністрації – керівником обласної військово-цивільної адміністрації Ю.Г. Гарбузом було підписано Меморандум про співпрацю між Луганською обласною державною адміністрацією – обласною військово-цивільною адміністрацією та громадською організацією «Айгов» щодо створення системи електронного урядування та електронної демократії у Луганській області.

Підключені наступні послуги про внесення заяв:

- про наявну вільну земельну ділянку (типу GREENFIELD);
- про наявну вільну виробничу площу (типу BROWNFIELD);
- про інвестиційну пропозицію.

У березні-квітні поточного року планується тестування системи iGov в рамках пілотного проекту на базі Кременської районної державної адміністрації.

В рамках проекту «МОДЕЛЬ СТАРТАПІВ «СІКОРСЬКІ ЧЕЛЕНДЖ» ОБ'ЄДНУЄ ДОНБАС», фінансово та організаційно підтриманого Проектом «Зміцнення громадської довіри», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID), 12 березня за підтримки Департаменту зовнішніх зносин, зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності в Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля відкрито першу в Луганській області Стартап школу «Сікорські Челендж».

Місія проекту «МОДЕЛЬ СТАРТАПІВ «СІКОРСЬКІ ЧЕЛЕНДЖ» ОБ'ЄДНУЄ ДОНБАС» – перетворити перспективний, але знесилений війною східний регіон України на вітчизняну «Кремнієву долину», розбудувати мережу інноваційних кластерів, в яких молодь Донбасу зможе навчатися інноваційному підприємництву та перетворювати свої креативні ідеї в успішні стартап-компанії.

Проект передбачає розвиток інноваційного середовища у закладах вищої освіти Донецької та Луганської областей як складової частини загальноукраїнської університетської інноваційної екосистеми.

Для виконання цієї місії залучені інноваційний холдинг «СІКОРСЬКІ ЧЕЛЕНДЖ» (м. Київ), міжнародні та вітчизняні тренери з інноваційного підприємництва.

14.03.2018 року у місті Києві проходив V Всеукраїнський Форум інституцій місцевого розвитку (CDI Forum) «Залучення інвестицій та інституції місцевого розвитку». Під час проведення форуму обговорювалися такі теми, як створення індустріальних парків, державно-приватного партнерства та концесії, державна підтримка інвестицій на місцевому рівні, успішні приклади інвестицій у регіонах, виклики, з якими стикаються іноземні інвестори.

З метою актуалізації та доповнення електронної версії Каталогу компаній Луганської області Луганською облдержадміністрацією проводиться робота по збору анкет додаткових підприємств, діючих бізнес-об'єднань та об'єктів інфраструктури підтримки підприємств регіону. У подальшому планується переклад електронної версії каталогу на англійську мову для пошуку бізнес-партнерів для наших підприємств за кордоном та розповсюдження каталогу серед дипломатичних установ в Україні та за кордоном, торгово-промислових палат тощо.

За підтримки Програми розвитку ООН в Україні продовжує роботу Агенція регіонального розвитку Луганської області, основними цілями якої є: інформаційна підтримка інвесторів; підготовка інвестиційних пропозицій та проектів; розробка проектів розвитку об'єднаних громад; супроводження проектів на всіх стадіях; фінансова підтримка суб'єктів малого та середнього бізнесу для реалізації проектів зі створення нових робочих місць.

3. Зовнішня торгівля (експорт та імпорт товарів).

За даними, оприлюдненими Державною службою статистики України, **оборот зовнішньої торгівлі товарами** області за січень 2018 року становив 48,6 млн дол. США і зменшився порівняно з аналогічним періодом 2017 року на 24,8 %.

Обсяги експорту товарів у січні 2018 року становили 14,7 млн дол. США та у порівнянні з січнем 2017 року зменшилися на 59,1 %.

Обсяг імпорту товарів склав 33,9 млн дол. США, що на 13,7 % більше аналогічного періоду попереднього року.

Негативне сальдо становило 19,2 млн дол. США (у січні 2017 року сальдо позитивне – 6,3 млн дол. США).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 0,43 (по Україні – 0,93).

Зовнішньоторговельні операції проводились з партнерами із 40 країн світу.

За інформацією Головного управління статистики у Луганській області, обсяг експорту товарів до країн Європейського Союзу становив 5,2 млн дол. США, або 35,6 % від загального обсягу експорту та зменшився порівняно із січнем 2017 року на 18,5 млн дол. США, або на 77,9 %.

Найбільші обсяги експортних поставок здійснювалися до Саудівської Аравії – 14,5 % від загального обсягу експорту, Польщі – 13,5 %, Білорусі – 8,6 %, Болгарії – 8,3 %, Франції – 8,0 %, Філіппін – 7,2 %, Румунії – 2,4 %, Італії та Узбекистану – по 1,6 %, Оману – 1,5 %, Угорщини – 1,4 %, Індії – 1,3 %, Грузії – 1,0 %.

Припинення експорту чорних металів та збільшення частки експорту продукції сільського господарства призвело до географічного перерозподілу експорту області: зменшилась частка країн ЄС (одним із основних експортних товарів до цих країн були чорні метали) (зменшення часток у загальному експорті таких країн як Польща, Угорщина, Чехія, Словаччина, Естонія) та почала зростати частка країн Азії (постачання продукції сільського господарства) (збільшення часток у структурі експорту таких країн, як Саудівська Аравія, Філіппіни, Оман).

Серед країн - торгових партнерів експортні поставки в порівнянні з січнем 2017 року зросли до таких країн, як Нідерланди, Узбекистан, Саудівська Аравія, Грузія, Колишня Югославська Республіка Македонія, Італія, Ізраїль, Болгарія, Франція.

Імпорт товарів із країн Європейського Союзу становив 4,0 млн дол. США, або 11,8 % від загального обсягу та збільшився проти січня 2017 року на 1,2 млн дол. США, або на 43,3 %, з Росії – 80,1 %.

Найбільші імпортні надходження, крім Росії, здійснювалися з Польщі – 4,5 % від загального імпорту, Франції – 2,6 %, Німеччини – 1,8 %, Саудівської Аравії – 1,5 %, Чехії – 1,2 %, Республіка Корея – 1,1 %, Казахстану – 1,0 %, Китаю – 0,9 %.

Загалом значна частка імпорту товарів з Росії пояснюється тим, що основу цієї продукції складає сировина для енергетики, хімічної та целюлозно-паперової промисловості (палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки,

продукти неорганічної хімії, органічні хімічні сполуки, пластмаси, полімерні матеріали, папір та картон). Експорт продукції таких галузей у загальному обсязі перевищує 70 %.

Імпортні поставки порівняно з аналогічним періодом минулого року найбільш зросли з Ізраїлю, Румунії, Швеції, Німеччини, Тайваню, Австрії, Індії, Данії, Саудівської Аравії, Франції, США, Канади, Республіки Корея.

Валютна виручка від експортних поставок паперу та картону у січні 2018 року становила 8,8 млн дол. США, або 59,8 % експорту всіх товарів, продукція хімічної промисловості – 1,7 млн дол. США (11,3 %), продукти рослинного походження – 1,2 млн дол. США (8,0 %), текстильні матеріали та текстильні вироби – 1,2 млн дол. США (7,9 %), готові харчові продукти – 0,8 млн дол. США (5,6 %), вироби з каменю, гіпсу, цементу – 0,2 млн дол. США (1,7 %), полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – 0,2 млн дол. США (1,7 %), засоби наземного транспорту – 0,2 млн дол. США (1,5 %), жири та олії тваринного або рослинного походження – 2,7 млн дол. США (1,4 %).

Такий перерозподіл часток товарних груп у структурі експорту у січні 2018 року порівняно із січнем 2017 року відбувся через прийняття 15 березня 2017 року Радою національної безпеки і оборони України рішення про тимчасове припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення на Донбасі. Внаслідок цього у січні 2018 року припинився експорт чорних металів (частка якого у січні 2017 року становила 73,1 % або 25,2 млн дол. США), майже припинився експорт мінеральних продуктів (з 2,9 до 0,1 % у загальному обсязі експорту). Зазначене рішення скоротило потік товарів вказаної групи, який входив до складу регіонального експорту та вироблявся ПАТ «Алчевський металургійний комбінат» (підприємство перереєстроване на контрольованій частині області, а його виробничі площі знаходяться на неконтрольованій українською владою території області).

Зазначене зменшення частки чорних металів призвело до збільшення часток у товарній структурі експорту паперу та картону (з 12,8 до 59,8 %), продукції хімічної промисловості (з 3,4 до 11,3 %), текстильних матеріалів та текстильних виробів (з 3,1 до 7,9 %), готових харчових продуктів (з 2,2 до 5,6 %), продуктів рослинного походження (з 0,6 до 8,0 %), жирів та олій тваринного або рослинного походження (з 0,0 до 1,4 %), виробів з каменю, гіпсу, цементу та полімерних матеріалів, пластмас та виробів з них (з 0,6 до 1,7 %).

Крім збільшення часток у загальному обсязі експорту слід відмітити і зростання обсягів таких товарів та товарних груп як папір та картон (у 2 рази більше порівняно із січнем 2017 року), продукція хімічної промисловості (на 43,6 %), текстильні матеріали та текстильні вироби (на 10,4 %), готові харчові продукти (на 10,5 %), продукти рослинного походження (у 3 рази більше), жири та олії тваринного або рослинного походження (у 27,4 р. б.), вироби з каменю, гіпсу, цементу (на 24,0 %), полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них (на 6,3 %).

Негативно вплинуло на розвиток експортної діяльності загальнообласна тенденція зменшення обсягів виробництва промислової продукції, падіння якої за січень 2018 року склало 62,0 %.

Імпортні надходження мінеральних продуктів у січні 2018 року становили 16,7 млн дол. США, або 49,2 % імпорту всіх товарів, продукції хімічної промисловості – 8,8 млн дол. США (26,0 %), маси з деревини – 3,2 млн дол. США (9,6 %), полімерних матеріалів, пластмас та виробів з них – 2,0 млн дол. США (5,9 %), текстильні матеріали та текстильні вироби – 1,1 млн дол. США (3,2 %), засобів наземного транспорту – 0,8 млн дол. США (2,3 %), живі тварини; продукти тваринного походження – 0,4 млн дол. США (1,2 %), паперу та картону – 0,4 млн дол. США (1,1 %), вироби з каменю, гіпсу, цементу – 0,2 млн дол. США (0,6 %).

Такий перерозподіл часток товарних груп у структурі експорту відбувся насамперед через зменшення частки мінеральних продуктів (з 61,6 % у січні 2017 року до 49,2 %), що пов'язане, насамперед, з тимчасовим припиненням переміщення вантажів через лінію зіткнення в області. Імпорт мінеральних продуктів (як сировини для металургійної та машинобудівної промисловості) зменшився на 10,5 %.

Зменшення частки мінеральних продуктів частково призвело до збільшення часток у товарній структурі імпорту продукції хімічної промисловості (з 19,2 до 26,0 %), маси з деревини (з 6,8 до 9,6 %), полімерних матеріалів, пластмас та виробів з них (з 2,9 до 5,9 %), текстильних матеріалів та текстильних виробів (з 2,2 до 3,2 %). Однак на перерозподіл часток у структурі імпорту вплинуло і безпосереднє зменшення або збільшення їх імпорту у січні 2018 року: маса з деревини (+ 39,3 %), продукція хімічної промисловості (+ 53,0 %), полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них (у 2,3 р. б.), текстильні матеріали та текстильні вироби (+ 66,4 %), машини, обладнання та механізми (+ 66,8 %), засоби наземного транспорту (у 2 р. б.), живі тварини; продукти тваринного походження (у 4,3 р. б.), папір та картон (у 2,2 р. б.), вироби з каменю, гіпсу, цементу (– 15,5 %).

Оборот зовнішньої торгівлі послугами у 2017 році склав 65,8 млн дол. США і порівняно з 2016 роком збільшився на 0,9 %. Обсяги експорту та імпорту послуг становили відповідно 27,6 млн дол. США (зростання порівняно з 2016 роком в 2,8 рази) та 38,2 млн дол. США (зменшення на 30,9 %).

Негативне сальдо зовнішньої торгівлі послугами становило 10,6 млн дол. США (у 2016 року сальдо негативне – 45,3 млн дол. США).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 0,72 (по Україні – 1,95).

Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами із 85 країн світу.

До країн ЄС було експортовано 26,9 % усіх послуг, Росії – 33,6 %, Казахстану – 11,8 %, Великої Британії – 11,2 %, Узбекистану – 4,4 %, Швейцарії – 3,6 %, Білорусі – 1,6 %, Німеччини – 0,9 %.

З країн ЄС імпортовано 23,6 % усіх послуг: з Росії – 65,4 %, Німеччини – 5,5 %, Казахстану – 4,8 %, Узбекистану – 4,2 %, Естонії – 2,1 %, Словаччини – 1,5 %.

Основу структури експорту послуг області склали ділові послуги (71,5 %, основну частку становили наукові та технічні послуги), послуги, пов'язані з подорожами (4,5 %) та транспортні послуги (8,6 %).

Основу структури імпорту послуг склали послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю (55,9 %), послуги, пов'язані з подорожами (14,3 %), послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги (12,6 %), ділові послуги (12,5 %), транспортні послуги (3,8 %), професійні та консалтингові послуги – 2,1 %.

З огляду на нинішні складні економічні умови, облдержадміністрацією здійснюється низка заходів щодо розвитку зовнішньоекономічної діяльності:

- залучення суб'єктів малого та середнього бізнесу до експортної діяльності;
- проведення інформаційної підтримки бізнес-кіл щодо умов виходу на зовнішні ринки, пошуку торговельних партнерів, участі у навчальних заходах;
- надання допомоги місцевим виробникам у пошуку міжнародних бізнес-партнерів, у тому числі шляхом участі у виставкових заходах, форумах тощо;
- інформування місцевих бізнес-кіл про комерційні пропозиції закордонних партнерів, можливості участі у міжнародних закупівлях.

Протягом січня-березня 2018 року суб'єкти господарювання області поінформовано про:

- 2 загальноукраїнські та 6 міжнародні виставкових заходи у 5 країнах світу (Німеччина, Фінляндія, Сенегал, Сербія, Грузія);
- 5 форумів, у тому числі 2 міжнародних (Фінляндія, Кувейт);
- 9 презентаційних та навчальних заходів;
- 12 комерційних пропозицій компаній з 6 країн світу (Франція, ОАЕ, Ізраїль, Швеція, Польща, Канада);
- 1 міжнародний тендер (Йорданія).

Крім цього підготовлено 4 випуски «Щотижневика експортера», які направлено 110 підприємствам-експортерам та потенційним експортерам області.

4. Внутрішній ринок (внутрішня торгівля, цінова ситуація).

Оборот роздрібної торгівлі (до якого включено роздрібний товарооборот підприємств роздрібної торгівлі, розрахункові дані щодо обсягів продажу товарів на ринках та фізичними особами-підприємцями) у січні-лютому 2018 року склав 1008,3 млн грн, що у порівняних цінах становить 107,1 % до січня-лютого 2017 року.

Обсяг роздрібного товарообороту підприємств, що здійснюють діяльність із роздрібної торгівлі, у січні-лютому 2018 року становив 527,9 млн грн, що у порівняних цінах становить 101,8 % до січня-лютого 2017 року.

Індекс споживчих цін на споживчому ринку Луганської області у лютому 2018 року до грудня попереднього року становив 101,8 %, що менше загальнодержавного індексу на 0,6 в. п. (по Україні – 102,4 %).

За даними, оприлюдненими Головним управлінням статистики у Луганській області, у лютому 2018 року ціни на споживчому ринку на продукти харчування та безалкогольні напої, в порівнянні з груднем попереднього року, зросли на 2,2 %, у тому числі продукти харчування – на 2,3 %, безалкогольні напої – на 0,9 %.

Найбільше (на 10,0 % та 9,3 %) подорожчали овочі та фрукти.

Ціни на фрукти та овочі борщового набору, насамперед капусту, буряк та моркву, збільшилися за рахунок зменшення пропозиції якісної продукції та значних обсягів експорту цієї продукції.

На 2,6 % стали дорожче хліб і хлібопродукти, на 2,2 % – риба та рибопродукти, на 2,0 % – молоко, на 1,7 % – олія соняшникова, на 1,5 % – макаронні вироби, на 1,2 % – сир і м'який сир (творог), на 1,1 % – масло вершкове, на 0,2 % – м'ясо та м'ясопродукти. Разом із тим, розширення пропозиції імпортової сировини дало можливість стримувати значний ріст цін на м'ясопродукти.

Водночас подешевшав цукор (на 2,3 %) та яйця курячі (на 0,3 % за рахунок збільшення виробництва). Падіння цін на цукор сталося у результаті низьких світових цін та значної пропозиції на внутрішньому ринку.

Ціни на алкогольні напої та тютюнові вироби зросли на 2,2 %.

Ціни на одяг і взуття знизилися на 2,6 %, у тому числі одяг – на 2,5 %, взуття – на 2,6 %.

Ціни (тарифи) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива з початку року зросли на 0,2 % за рахунок підвищення цін (тарифів) на утримання та ремонт житла – на 1,5 %, утримання будинків та прибудинкових територій – на 0,9 %, водопостачання – на 0,6 %, гарячу воду та опалення – на 0,2 %. Разом з цим, тариф на каналізацію знизився на 0,3 %.

Підвищення цін на транспорт у цілому на 3,1 % спричинено подорожчанням палива і мастила на 6,6 % та транспортних послуг – на 0,9 % (до зростання транспортних послуг призвело подорожчання проїзду в автодорожньому (на 2,2 %) пасажирському транспорті при здешевленні послуг на 13,6 % залізничного пасажирського транспорту).

На 3,9 % подорожчали послуги зв'язку, на 1,1 % – відпочинок і культура, на 1,3 % – різні товари та послуги, на 1,0 % – послуги ресторанів та готелів.

У сфері охорони здоров'я ціни зросли на 1,4 %, при цьому амбулаторні послуги – на 2,0 %, фармацевтична продукція, медичні товари та обладнання – на 1,4 %.

Цінова ситуація на ринку палива.

За даними моніторингу середніх споживчих цін на товари (послуги) у лютому 2018 року середня роздрібна ціна на бензин марки А-95 становила 30,19 грн/л (середня по Україні – 30,05 грн/л) і збільшилася порівняно з груднем 2017 року на 6,3 % (по Україні – на 6,8 %).

Дизельне паливо у лютому 2018 року коштувало 28,28 грн/л (по Україні – 27,89 грн/л) та порівняно з груднем 2017 року подорожчало на 7,9 % (по Україні – на 8,1 %).

Зростання цін на паливо у цей період обумовлено підвищенням цін на нафту та зміною курсу валют (акцизи на паливо встановлено в євро).

У IV кварталі 2017 року **обсяг послуг**, реалізованих споживачам підприємствами сфери послуг, у ринкових цінах становив 1058,1 млн грн (за IV квартал 2016 року – 898,1 млн грн). У структурі обсягу реалізованих послуг найбільшу питому вагу мали послуги телекомунікацій (електрозв'язку) (45,8 %), діяльності у сферах архітектури та інжинірингу, надання послуг технічного консультування (19,3 %), складського господарства та допоміжної діяльності у сфері транспорту (7,3 %), послуги вантажного автомобільного транспорту та перевезення речей (5,5 %).

Обсяг послуг, реалізованих населенню, становив 483,3 млн грн (за IV квартал 2016 року – 429,8 млн грн). Частка послуг, які були реалізовані населенню із загального обсягу послуг, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, зменшилася на 2,1 в. п. та становить 45,7 %.

Основними причинами подорожчання товарів є:

– постійне удорожчання паливно-мастильних матеріалів, що призводить до збільшення витрат на логістику (значна віддаленість Луганської області від центральних регіонів України);

– зменшення виробництва м'яса на внутрішньому ринку;

– сезонні коливання цін на сільськогосподарську продукцію.

Для залучення на споживчий ринок області додаткових ресурсів продовольчої продукції, більш повного та різноманітного його насичення і задоволення потреб споживачів сільськогосподарською продукцією та продуктами її переробки, іншими продуктами харчування проводяться ярмарки за участю безпосередніх місцевих товаровиробників.

Так, у районах і містах області у січні 2018 року було проведено 136 продовольчих ярмарок, на яких реалізовано 0,6 тис. тонн продукції місцевих сільгоспвиробників на суму 10,7 млн грн.

З метою відстеження та аналізу цінової ситуації на продовольчому ринку області проводиться щодакандний моніторинг середніх рівнів цін на продовольчих ринках та підприємствах торгівлі на основні продовольчі товари на території області, підконтрольній українській владі, зокрема на хліб та хлібобулочні вироби, молоко, крупи, яйця курячі, овочі тощо (за оперативними даними міських рад міст обласного значення та райдержадміністрацій).